

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2025 m. liepos 11 d. Nr. 21RE2-164 (AG2-134/16-2025)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Evaldo Ambrozaičio, Lauros Bernikienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja) ir Ingos Drąsutavičienės, sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant pareiškėjų X. Y. ir X. X. įgaliotam atstovui Y.Y., atsakovo Vilniaus rajono savivaldybės mero atstovui O. K.,

2025 m. liepos 10 d. viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjų X. Y. ir X. X. skundą atsakovui Vilniaus rajono savivaldybės merui dėl Vilniaus rajono savivaldybės mero 2025 m. gegužės 8 d. potvarkio Nr. M22-1934 „Dėl nepritario gėlo požeminio vandens gavybos gręžinio naudojimo ir įteisinimo (įregistravimo)“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2025 m. birželio 12 d. sprendimu Nr. P2-94(AG2-134/16-2025) priimtas nagrinėti pareiškėjų X. Y. ir X. X. skundas atsakovui Vilniaus rajono savivaldybės merui (toliau – ir atsakovas, Meras), kuriuo prašoma: 1) panaikinti Mero 2025 m. gegužės 8 d. potvarkį Nr. M22-1934 „Dėl nepritario gėlo požeminio vandens gavybos gręžinio naudojimo ir įteisinimo (įregistravimo)“ (toliau – ir Potvarkis); 2) įpareigoti Merą pritarti žemės sklype adresu (*duomenys neskelbtini*), Vilniaus r. (toliau – ir Žemės sklypas), įrengto gėlo požeminio vandens gavybos gręžinio naudojimui ir taip sudaryti sąlygas naudojimo įteisinimui ir įregistravimui Lietuvos geologijos tarnybos (toliau – ir Tarnyba) administruojamame Žemės gelmių registre (toliau – ir Registas).

Pareiškėjos skunde nurodo, jog Žemės sklype gėlo požeminio vandens gręžinį (toliau – ir gręžinys) įrengė akcinė bendrovė (toliau – ir AB) „Artva“ 1999 m. rudenį, išdavė gręžinio pasą Nr. (*duomenys neskelbtini*). AB „Artva“ atstovai teigia, jog gręžinio įrengimo metu Registre gręžinys neprivalėjo būti įregistruotas, tad reikalavimas įregistruoti gręžinį buvo nustatytas vėliau. Apie prievolę Registre įregistruoti gręžinį pareiškėjos sužinojo tik šių metų pradžioje.

Paaiškina, jog Tarnybos tinklapyje skelbiamos paraiškos formoje nebuvo pateiktas nurodymas pateikti papildomus dokumentus, todėl prie paraiškos, kurią 2025 m. kovo 29 d. teikė Vilniaus rajono savivaldybei, (toliau – ir Paraiška) nepridėjo su uždara akcine bendrove (toliau – ir UAB) „Vilniaus vandenys“ sudarytos geriamo vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sutarties, kurią atnaujino 2025 m. birželio 5 d. Mano, jog dėl šios naujos aplinkybės Meras turėtų persvarstyti Paraišką ir priimti pareiškėjoms palankų sprendimą.

Pažymi, kad Žemės sklype, kuriame pastatytas gyvenamasis namas ir pareiškėjos jame gyvena nuo 2000 metų, vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūra įrengta tik 2014 metais. Gręžinio naudojimo būtinybė buvo net 15 metų, į gręžinio įrengimą investavo sunkiai uždirbtus pinigus. Siekia išsaugoti galimybę naudotis gręžiniu, nepaisant, kad tinklai šiuo metu jau yra atvesti,

tačiau Gineitiškėse daugelis namų naudoja ir gręžinius, kurie, remiantis Tarnybos žemėlapiu, yra įteisinti.

Pareiškėjų atstovas posėdžio metu prašė tenkinti skundą jame išdėstytą ir posėdžio metu išsakytą argumentų pagrindą. Akcentavo, jog Potvarkiu yra pažeidžiama Lietuvos Respublikos gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo laikinojo įstatymo (toliau – ir Laikinis įstatymas) 3 straipsnio 1 dalyje numatyta išimtis, nes pareiškėjos yra sudariusios viešąją geriamojo vandens tiekimo sutartį dėl geriamojo vandens tiekimo paslaugų gavimo.

Atsakovas Vilniaus rajono savivaldybės meras 2025 m. birželio 23 d. pateikė atsiliepimą į skundą, kuriuo prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Nurodo, kad su pareiškėjų skundu nesutinka. Atkreipia dėmesį į tai, kad pareiškėjos prašo panaikinti Potvarkį, tačiau nenurodo, nė vieno iš Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje numatytų pagrindų, leidžiančių panaikinti Potvarkį.

Paaškina, kad iš pareiškėjų 2025 m. kovo 29 d. gavo Paraišką, kurią išnagrinėjus Meras Potvarkiu nepritarė gręžinio naudojimui ir įteisinimui (įregistravimui), nes buvo nustatyta, jog pareiškėjų Žemės sklypas yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūra. Pažymi, kad Potvarkis priimtas atsižvelgiant į esamas faktines aplinkybes ir galiojančią teisinę reglamentavimą.

Remdamasi Lietuvos Respublikos gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo laikinojo įstatymo (toliau – ir Laikinis įstatymas) 1 straipsniu ir 3 straipsnio 1 dalimi, pažymi, kad pareiškėjų gręžinys yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje.

Dėl skunde minimos informacijos apie tai, kad AB „Artva“ išduotas dokumentas (gręžinio pasas) nėra tapatus Žemės gelmių registre registruoto gręžinio pasui ir gręžinys nėra registruotas Žemės gelmių registre paaškina, kad atsakovas negali prisiimti atsakomybės, nes gręžinio įteisinimo klausimas turėtų sprendžiamas su Tarnyba.

Dėl skundo argumento, jog „apie pokyčius ir prievolę registruoti, kaip mums atrodė, turimą jau legalų gręžinį, mes sužinojome tik šių metų pradžioje“, pateikia poziciją, jog nėra pagrindo nesilaikyti įstatymų, nes tai, kad pareiškėjos nėra susipažinusios su teisės aktais, reglamentuojančiais nelegalių gręžinių įteisinimą, nėra pagrindas Potvarkį panaikinti.

Akcentuoja, kad skunde nekliamas klausimas dėl Potvarkio atitikimo Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAI) nuostatomis, todėl atsakovas atskirai dėl to nepasisako. Mano, kad Potvarkis atitinka visus VAI keliamus reikalavimus administraciniam sprendimui.

Posėdžio metu atsakovo atstovas prašė atmesti pareiškėjų skundą atsiliepime ir posėdžio metu išdėstytą motyvų pagrindą.

Skundas atmestinas.

Nagrinėjamas administracinis ginčas kilo dėl Vilniaus rajono savivaldybės mero 2025 m. gegužės 8 d. potvarkio Nr. M22-1934 „Dėl nepritarimo gėlo požeminio vandens gavybos gręžinio naudojimo ir įteisinimo (įregistravimo)“, kuriuo išnagrinėjus pareiškėjų Paraišką, ji atmesta, teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Nekilnojamojo turto registro duomenų banko išrašu nustatyta, jog pareiškėjoms nuosavybės teise priklauso nekilnojamas daiktas pastatas – gyvenamasis namas (unikalus Nr. *(duomenys neskelbtini)*), esantis adresu *(duomenys neskelbtini)* Vilniaus r., kurio pagrindinė naudojimo paskirtis – vienbučiai, numatytas vietinis vandentiekis ir vietinis nuotekų šalinimas, esantis žemės sklype, kurio kadastrinis Nr. *(duomenys neskelbtini)*. Kadastro duomenys nustatyti 2001 m. rugpjūčio 7 d.

Nustatyta, jog pareiškėjos 2025 m. kovo 29 d. elektroniniu paštu Vilniaus rajono savivaldybės administracijai (toliau – ir Administracija) išsiuntė 2025 m. kovo 29 d. paraišką dėl pritarimo naudoti gėlo požeminio vandens gavybos gręžinį (Administracijoje 2025 m. kovo 31 d. gauta ir užregistruota Nr. G-18235(4.15Mr), minėta, toliau – ir Paraiška), kuria prašė leisti naudotis gėlo vandens gavybos gręžinį adresu *(duomenys neskelbtini)*, Vilniaus r. Nurodyta, jog gręžinio

paskirtis – individualiam aprūpinimui geriamuoju vandeniu, vidutinis išgaunamo vandens kiekis m³ per parą, skaičiuojant metinį vidurkį – 0,7 m³. Nuotekų tvarkymo būdas – į Vilniaus vandenų nuotekų tinklą. Kartu su Prašymu pateikė Žemės sklypo planą, Žemės sklypo nuosavybę arba naudojimą pagrindžiančių dokumentų kopijas, gręžinio paso kopiją. Prašymas išsiųstas iš Y. Y. elektroninio pašto Administracijai 2025 m. kovo 29 d. su paaiškinimu, kad pasinaudoję Tarnybos pritarimu (įdėta elektroninė nuoroda į Tarnybos konsultaciją) teikia (žmonos ir uošvės vardu) Paraišką ir tikisi palankaus sprendimo.

Skundžiamu Potvarkiu nuspręsta Paraiškai nepritarti. Nurodyta Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 3 dalis, 25 straipsnio 5 dalis, Žemės gelmių registre neregistruotų gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. D1-111 (minėta, toliau – ir Aprašas), 5 punktas. Skundžiamo Potvarkio teisinis pagrindas nurodytas Potvarkio 1 punkte, jog nepritariama gręžinio naudojimui ir įteisinimui (įregistravimui) Laikinojo įstatymo 3 straipsnyje nustatyta tvarka. Faktinė aplinkybė nurodyta Potvarkio 2 punkte, jog Žemės sklypas yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūra. Potvarkio 2.1 papunktyje paaiškinta, kad prisijungimo prie centralizuotų vandentiekio ir buitinių tinklų sąlygoms gauti prašoma kreiptis į UAB „Vilniaus vandenys“ arba pateikti sutartį dėl geriamojo vandens tiekimo.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (minėta, toliau – ir VAĮ), Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo laikinasis įstatymas (minėta, toliau – ir Laikinis įstatymas), Žemės gelmių registre neregistruotų gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. D1-111 (minėta, toliau – ir Aprašas), Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – ir Taisyklės), ir kiti teisės aktai.

Viešojoje teisėje galioja reikalavimas administracines procedūras atlikti vadovaujantis tuo metu galiojančiais teisės aktais, išskyrus specialiai aptartus atvejus (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) 2013 m. rugsėjo 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-1680/2013, 2016 m. balandžio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1208-502/2016, 2025 m. vasario 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-573-1047/2025), todėl nagrinėjamu atveju vadovaujama aukščiau nurodytų teisės aktų nuostatų redakcijomis, galiojusiomis Paraiškos pateikimo metu (2025 m. kovo 31 d.).

Atsakovas pagal vykdomų funkcijų apimtį bei paskirtį, veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus priskirtinas viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje (taip pat priimdama administracinius sprendimus) privalo vadovautis ir VAĮ nuostatomis. VAĮ 3 straipsnio 1 punkte nustatytas įstatymo viršenybės principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu, o veikla atitiktai įstatyme išdėstytais teisiniais pagrindais, kad administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Viešojoje teisėje galioja teisėtumo ir teisinio apibrėžtumo principai, kurie viešojo administravimo subjektą įpareigoja veikti tik pagal įstatymo jam suteiktus įgaliojimus. Be to, LVAT jurisprudencijoje nuosekliai pabrėžiama viešojo administravimo subjektų pareiga laikytis teisės principų. Pasak teismo, kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (pvz., LVAT 2017 m. gruodžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-777-415/2017 ir kt.).

Vadovaujantis VAĮ 2 straipsniu, prašymas – tai su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus (10 dalis). Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai įpareigoti nagrinėti pagal Taisyklės (VAĮ 11 straipsnio 1 dalis). Į prašymą viešojo administravimo subjektas turi atsakyti atsižvelgdamas į jo turinį (Taisyklių 45 punktas). Pagal Taisyklių 45.3 punktą, į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAĮ 13 straipsnyje nustatyta tvarka (pateikiamas atitinkamas

sprendimas arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys). Nagrinėjamu atveju, į prašymą priimti administracinį sprendimą (Paraišką) – leisti naudotis gėlo vandens gavybos gręžinį, priimtas sprendimas jam nepritarti (netenkinti), nurodant priežastį – Žemės sklypas yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūra.

Byloje spręstina, ar skundžiamas Potvarkis atitinka VAI 10 straipsnio 5 dalies nuostatas, ar priimtas kompetentingo subjekto, ar nurodyta priežastis Paraiškos netenkinti yra pagrįsta.

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas priskirtinas prie savivaldybės savarankiškųjų funkcijų (Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 30 punktas). Pagal Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 10 dalies nuostatas, savivaldybės institucijos – už savivaldos teisės įgyvendinimą savivaldybės bendruomenės interesais atsakingos institucijos: 1) savivaldybės atstovaujamoji institucija – savivaldybės taryba; 2) savivaldybės vykdomoji institucija – savivaldybės meras. Meras – savivaldybės vykdomoji institucija (savivaldybės vadovas), turinti savivaldybės valdžios ir viešojo administravimo įgaliojimus, atsakinga už įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų ir savivaldybės tarybos sprendimų tiesioginį įgyvendinimą (3 straipsnio 3 dalis). Mero sprendimai įforminami potvarkiais (25 straipsnio 5 dalis).

Nuo 2022 m. gegužės 1 d. įsigaliojo Laikinis įstatymas, kuris galiojo iki 2025 m. gegužės 1 d. Šio įstatymo paskirtis – jo galiojimo laikotarpiu sudaryti teises prielaidas asmenims esamus ir Registre neregistruotus gėlo požeminio vandens gavybos gręžinius įregistruoti Registre arba įrašyti į Registrą gręžinio savininko duomenis, kai šiame registre gręžinio savininko duomenų nėra, kad šie asmenys, vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymu, galėtų gauti leidimą naudoti požeminio vandens išteklius ir jiems nebūtų taikoma Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse numatyta administracinė ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme nustatyta juridinių asmenų atsakomybė, Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme nustatytas didesnio tarifo mokestis už be leidimo išgautą požeminio vandens išteklių kiekį ir nebūtų Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka iš naujo apskaičiuotas (perskaičiuotas) mokestis už požeminio vandens išteklius (Laikinojo įstatymo 1 straipsnis).

Laikinojo įstatymo (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2025 m. gegužės 1 d.) 3 straipsnio 1 dalyje buvo įtvirtinta, kad asmuo, norintis įregistruoti Registre jam nuosavybės ar patikėjimo teise priklausantį arba jo valdomą ir (arba) naudojamą Registre neregistruotą gręžinį, turi gauti savivaldybės, kurios teritorijoje planuojama naudoti anksčiau įrengtą gręžinį, vykdomosios institucijos pritarimą. Jis savivaldybės vykdomajai institucijai teikia paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį aplinkos ministro nustatyta tvarka. Savivaldybės vykdomoji institucija, atsižvelgdama į geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus arba į savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą, pateikia pagrįstą nuomonę dėl pritarimo ar nepritarimo naudoti gręžinį. Savivaldybės vykdomoji institucija nepitaria gręžinio naudojimui tik tokiu atveju, kai gręžinys yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta ar įrengiama geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 16 straipsnio 19 dalimi, išskyrus atvejus, kai asmuo, pateikęs paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį, yra sudaręs viešąją geriamojo vandens tiekimo sutartį dėl geriamojo vandens tiekimo paslaugų gavimo. Taigi savivaldybės vykdomoji institucija turi teisę nepritarti gręžinio naudojimui esant dviem privalomoms sąlygoms: 1) gręžinys yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta ar įrengiama geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra, ir 2) asmuo nėra sudaręs viešosios geriamojo vandens tiekimo sutarties dėl geriamojo vandens tiekimo paslaugų gavimo.

Esamų ir Registre neregistruotų gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo tvarką detalizavo Aprašas, kuriame (redakcija, galiojusi nuo 2022 m. balandžio 26 d. iki 2025 m. gegužės 1 d.) buvo nustatyta, kad asmuo, norintis įregistruoti Registre jam nuosavybės ar patikėjimo teise priklausantį arba jo valdomą ir (arba) naudojamą Registre neregistruotą gręžinį, turi raštu ar elektroniniu būdu pateikti savivaldybės, kurios teritorijoje yra gręžinys, vykdomajai institucijai paraišką dėl pritarimo naudoti gręžinį (toliau – ir paraiška). Paraiškos forma nustatyta Aprašo 1 priede (4 punktas). Savivaldybės vykdomoji institucija, vadovaudamasi Laikinojo įstatymo 3 straipsnio

1 dalimi, per VAĮ nustatytus terminus raštu ar elektroniniu būdu (pasirašant kvalifikuotu elektroniniu parašu) pateikia asmeniui pagrįstą nuomonę dėl pritarimo ar nepritarimo naudoti gręžinį (5 punktas).

Remiantis aptartu teisiniu reguliavimu, sprendina, jog savivaldybės vykdomoji institucija (šiuo atveju – meras) nepritaria gręžinio naudojimui, kai gręžinys yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta ar įrengiama geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra, išskyrus atvejus, kai asmuo, pateikęs paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį, yra sudaręs viešąjį geriamojo vandens tiekimo sutartį dėl geriamojo vandens tiekimo paslaugų gavimo.

Nagrinėjamoje byloje nėra ginčo dėl to, jog pareiškėjų nuosavybės teise valdomame Žemės sklype yra įrengtas Žemės gelmių registre neregistruotas gėlo požeminio vandens gavybos gręžinys. Nėra ginčo ir dėl to, jog pareiškėjų Žemės sklypas patenka į viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo teritoriją, kurioje yra įrengti viešojo geriamojo vandens tiekimo inžineriniai tinklai. Šią aplinkybę patvirtina atsakovės į bylą pateikti Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašo duomenys, pagal kuriuos Vilniaus r. sav., (*duomenys neskelbtini*) 2014 m. liepos 9 d. įregistruoti viešojo šaltojo vandens tiekimo vamzdynas, geriamojo vandens tiekėjui UAB „Vilniaus vandenys“ nuosavybės teise priklausantys vandentiekio tinklai (Nr. (*duomenys neskelbtini*), aprašyti 2.4 punkte). Iš prie atsiliepimo pridėto Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapiu matyti, kad vandentiekio atvadas yra paruoštas iki pareiškėjų Žemės sklypo. Prie atsiliepimo pridėtas minėto žemėlapiu vaizdas, kuriame ruda spalva pažymėta vandentiekio infrastruktūra, sprendina, kad tinklai yra nutiesti iki Žemės sklypo adresu (*duomenys neskelbtini*) (pažymėta raudonai). Minėtas aplinkybes patvirtina ir pareiškėjos skunde, nurodydamos, kad vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūra įrengta 2014 metais.

Pažymėtina, kad LVAT yra išaiškinęs, kad viešojo administravimo subjektų, skirtingai nei privačių asmenų, veikloje taikomas principas – „viskas, kas aiškiai nėra leista, yra draudžiama“. Tad viešojo administravimo subjekto atlikti viešojo administravimo veiksmai, viršijant jam suteiktus įgaliojimus, taip pat ir individualių administracinių aktų leidimas, viršijant suteiktą kompetenciją, yra neteisėti (pvz., LVAT 2010 m. vasario 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-35/2010, 2015 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1217-602/2015, 2023 m. kovo 1 d. nutartis byloje Nr. eA-100-1188/2023 ir kt.).

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad atsakovas teisėtai taikė Laikinojo įstatymo 3 straipsnį ir nepritarė gręžinio naudojimui, nes įvertinus minėtas aplinkybes bei LVAT praktiką, sprendina, jog Meras neturėjo teisėto pagrindo priimti kitokio Potvarkio nei atmesti Paraišką.

Pareiškėjos skunde taip pat teigia, kad prie Paraiškos, nepridėjo su UAB „Vilniaus vandenys“ Geriamo vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo 2025 m. birželio 5 d. sutarties Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – ir Sutartis), kurią atnaujino 2025 m. birželio 5 d., todėl šias naujas aplinkybes Meras turėtų persvarstyti ir priimti pareiškėjoms palankų sprendimą.

Nagrinėjamo atveju nepritarimas gėlo požeminio vandens gavybos gręžinio naudojimui ir įteisinimui (registravimui) yra grindžiamas tuo, kad Žemės sklypas yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūra (Potvarkio 2 punktas), Kaip matyti iš Potvarkio 2.1 papunkčio, pareiškėjoms buvo pasiūlyta kreiptis į UAB „Vilniaus vandenys“ dėl prisijungimo prie centralizuotų vandentiekio ir buitinių tinklų sąlygų gavimo arba teikti sutartį dėl geriamojo vandens tiekimo. Iš prie skundo pateiktos Sutarties matyti, kad „Sutarties termino. Užsakomos paslaugos“ langelyje pažymėta „X“ ties „Tik nuotekų tvarkymas“. Sutarties priede / papildyme Nr. 1 nurodytas „Objektų sąrašas bei duomenys apie vandentiekio įvadus / poįvadžius“, kurio lentelėje nurodyta, kad objekte – Nr. (*duomenys neskelbtini*), gyv. name, paslaugos nuotekos / valymas, adresu (*duomenys neskelbtini*), vandens apskaitos mazgo vieta rūsyje, įvadas (*duomenys neskelbtini*). Pažymėtina, kad minėtoje Sutartyje nėra „Sutarties termino. Užsakomos paslaugos“ skiltyje pažymėta „X“ ties „Tik geriamojo vandens tiekimas“ arba „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“, kaip to reikalaujama išimtyje, numatytoje Laikinojo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje, t. y. kai asmuo, pateikęs paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį, yra sudaręs viešąjį geriamojo vandens tiekimo sutartį dėl geriamojo vandens tiekimo paslaugų gavimo. Nors pareiškėjos skunde nurodo, jog Sutartį atnaujino 2025 m. birželio 5 d., tačiau kaip nustatyta Sutarties specialiojoje dalyje, ji buvo pratęsta neterminuotai (2015 m. sausio 7 d. pažyma

Nr. (*duomenys neskelbtini*) būtent tik dėl nuotekų tvarkymo, o ne dėl geriamojo vandens tiekimo ir šių paslaugų gavimo. Šie Sutarties duomenys leidžia daryti pagrįstą išvadą, jog nagrinėjamu atveju pareiškėjos nuotekas tvarko centralizuotu būdu, naudojantis viešosiomis nuotekų tvarkymo paslaugomis, o geriamąjį vandenį išgauna individualiai, iš teisės aktų nustatyta tvarka neįregistruoto gręžinio, įrengto Žemės sklype, ką posėdžio metu patvirtino ir pareiškėjų atstovas. Byloje nėra įrodymų, jog pareiškėjos yra sudariusios sutartį dėl viešojo geriamojo vandens tiekimo. Vien sutarties pavadinimas „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sutartis“ nereiškia, jog pareiškėjos gauna viešojo geriamojo vandens tiekimo paslaugą. Nors Sutartis pateikta Komisijai su skundu po Laikinojo įstatymo galiojimo, tačiau byloje nėra duomenų apie tai, kad pareiškėjos Laikinojo įstatymo galiojimo metu (nuo 2022 m. gegužės 1 d. iki 2025 m. gegužės 1 d.) būtų aktyviai domėjusios ar bandžiusios išsiaiškinti (užklausimais Tarnybai, el. laiškais atsakovei ir pan.), išskyrus Paraiškos pateikimo metu siųstame laiške nurodyta elektroninė nuoroda į Tarnybos konsultaciją, kokie dokumentai reikalingi teikiant Paraišką dėl Žemės sklype esančio gręžinio įteisinimo. Atsižvelgiant į aptartą Sutartį, kuri patvirtina faktinę aplinkybę, kad pareiškėjos geriamojo vandens tiekimo paslaugų sutarties nėra sudariusios, nes tokių duomenų byloje nėra, o pats Žemės sklypas yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, ko neginčija pareiškėjos, darytina išvada, kad atsakovas Potvarkiu turėjo teisę nepritarti gręžinio naudojimui ir įteisinimui. Teisinio vertinimo nekeičia pareiškėjų atstovo posėdžio metu išsakyta aplinkybė, jog įstatymų leidėjo numatytas kitoks teisinis reguliavimas nuo 2025 m. rugpjūčio 1 d. Minėta, jog viešojo administravimo subjektas administracines procedūras turi atlikti vadovaujantis tuo metu galiojančiais teisės aktais, todėl nei atsakovas, nei Komisija negali ginčo situacijos vertinti remiantis ateityje galiosiančiais teisės aktais.

Atsižvelgiant į tai, vertintina, kad minėtos faktinės aplinkybės, susijusios su prie skundo pateikta Sutartimi, teisine prasme nekeičia Potvarkiu priimto sprendimo. Pareiškėjų skundo argumentai, jog Tarnybos tinklapyje skelbiamos paraiškos formoje nebuvo pateiktas nurodymas pateikti papildomus dokumentus, neturi teisinės reikšmės Potvarkio teisėtumo nustatymo kontekste.

Pareiškėjos skunde taip pat teigia, kad gręžinį įsirengė 2000 metais ir jo vandeniu naudotis buvo būtynybė 15 metų, kol 2014 metais gatvėje buvo nutiesta viešojo vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūra (tinklai), todėl į ją investavus, siekia gręžinį išsaugoti, nepaisant, kad tinklai šiuo metu jau yra atvesti, tačiau Gineitiškėse daugelis namų naudoja ir gręžinius, kurie, remiantis Tarnybos žemėlapiu, yra įteisinti. Komisija dėl skundo argumento, kad Gineitiškėse daugelis namų naudoja ir gręžinius, kurie, remiantis Tarnybos žemėlapiu, yra įteisinti, nepasisakys, nes tai nėra šios bylos ginčo dalykas.

Vertinant pareiškėjų skundo argumentus, pažymėtina, jog pareiškėjų Žemės sklype įrengtas požeminio vandens gavybos gręžinys iki Paraiškos pateikimo Administracijai nebuvo ir iki šiol nėra įregistruotas Registre teisės aktų nustatyta tvarka. Taigi, teisiškai neregistruotas gręžinys, net ir įrengtas iki viešojo vandens tiekimo infrastruktūros, savaime negali būti vertinamas *de jure* (liet. pagal įstatymą, teisę) teisėtu, sukeliančiu tam tikras prievoles kitiems subjektams bei ginamas teisės aktų, kaip teisėta nuosavybė. Šiuo atveju iš neteisės negali kilti teisė. Komisija, vertindama Paraiškos teikimo ir vertinimo procedūrą, sprendžia, kad neįregistruoto vandens gręžinio įrengimo aplinkybės savaime negali būti laikomos teisėtu pagrindu atsakovui nepaisyti Laikinojo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų.

Be kita ko, pažymėtina, kad LVAT praktikoje laikomasi pozicijos, jog vienas iš pagrindinių teisinės valstybės principų, be kita ko, taikomas ir įgyvendinant viešąjį administravimą – įstatymo viršenybės principas – *inter alia* (liet. be kita ko) reikalauja, jog administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais būtų pagrįsti įstatymais. Pareiga vykdant viešojo administravimo veiklą laikytis teisėtumo principo apima tiek reikalavimą priimti administracinį sprendimą, kuris atitiktų tam teisiniui santykiui taikytiną konkrečią teisės normą (turinio požiūriu sprendimas turi būti pagrįstas tinkamu teisiniu pagrindu), tiek reikalavimą priimtame sprendime *expressis verbis* (liet. aiškiais žodžiais; tiesiogiai) nurodyti teisinį pagrindą atitinkančią konkrečią teisės normą (pvz., LVAT 2017 m. spalio 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-290-602/2017, 2018 m. gruodžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1240-556/2018 ir kt.).

Komisija, įvertinusi ginčo teisinius santykius reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, byloje surinktų įrodymų pagrindu daro išvadą, jog byloje skundžiamas Vilniaus rajono savivaldybės mero

2025 m. gegužės 8 d. potvarkis Nr. M22-1934 „Dėl nepritario gėlo požeminio vandens gavybos gręžinio naudojimo ir įteisinimo (įregistravimo)“ atitinka ginčo teisinį reguliavimą, yra pagrįstas teisės aktų normomis, motyvuotas, priimtas neviršijant suteiktų įgaliojimų, atitinka VAI 10 straipsnio 5 dalyje administraciniam sprendimui keliamus reikalavimus, todėl laikomas teisėtu ir pareiškėjų skundas dėl Potvarkio panaikinimo atmetamas kaip nepagrįstas.

Netenkinus pareiškėjų reikalavimo dėl Potvarkio panaikinimo, netenkintas ir išvestinis skundo reikalavimas dėl įpareigojimo Merą pritarti Žemės sklype įrengto gėlo požeminio vandens gavybos gręžinio naudojimui ir taip sudaryti sąlygas naudojimo įteisinimui ir įregistravimui Tarnybos administruojamame Registre.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjų X. Y. ir X. X. skundą atsakovui Vilniaus rajono savivaldybės merui dėl Vilniaus rajono savivaldybės mero 2025 m. gegužės 8 d. potvarkio Nr. M22-1934 „Dėl nepritario gėlo požeminio vandens gavybos gręžinio naudojimo ir įteisinimo (įregistravimo)“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Laura Bernikienė

Komisijos nariai

Evaldas Ambrozaitis

Inga Drąsutavičienė